

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การนำเสนอเนื้อหาในบทนี้ประกอบไปด้วยสรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะจากการวิจัยดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.สรุปการวิจัย

การวิจัยเรื่อง“การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่องการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ สำหรับผู้ปฏิบัติงานทางการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย” มีวัตถุประสงค์ 3 ข้อคือ

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการรับความรู้ด้านการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ผ่านรูปแบบของชุดฝึกอบรมทางไกล
2. เพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกลเรื่องการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้
3. เพื่อทดลองใช้และประเมินชุดฝึกอบรมทางไกลเรื่องการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้หรือสังคมแห่งการเรียนรู้สำหรับผู้ปฏิบัติงานทางการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

2. วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 3 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและการศึกษาข้อมูลภาคสนาม ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกลเรื่องการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ และขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้และประเมินชุดฝึกอบรมทางไกลในแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและการศึกษาข้อมูลภาคสนาม

1.1 การศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสังคมแห่งการเรียนรู้ทั้งในด้านแนวคิด หลักการ กระบวนการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้รวมทั้งศึกษากรณีตัวอย่างการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ของประเทศต่างๆ

1.2 การศึกษาข้อมูลภาคสนามเป็นการศึกษาสภาพของความรู้และความต้องการรับความรู้เรื่องสังคมแห่งการเรียนรู้ในรูปแบบของชุดฝึกอบรมทางไกล

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้ อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด 12 จังหวัด จำนวน 12 คน(สุ่มจาก 4 ภาค ภาคละ 3 จังหวัด) ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ(จังหวัดละ 2 อำเภอจาก 12 จังหวัดที่เป็นกลุ่มตัวอย่างรวม 24 อำเภอ) จำนวน 24 คน นักวิชาการศึกษาจากสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดทั้ง 12 จังหวัด จังหวัดละ 4 คน รวม 48 คน บุคลากรที่ปฏิบัติงานในอำเภอที่เป็นกลุ่มตัวอย่างอำเภอละ 5 คน 24 อำเภอ รวม 120 คน และบุคลากรที่ปฏิบัติงานระดับตำบลภายใต้อำเภอที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดย 1 อำเภอสุ่มอย่างง่ายมา

6 ตำบล และแต่ละตำบลส่งบุคลากรมา 1 คน เพราะฉะนั้นได้บุคลากรระดับตำบลรวม 24 อำเภอ อำเภอละ 6 ตำบลได้กลุ่มตัวอย่าง $24 \times 6 = 144$ คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 348 คน

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยแบบสอบถาม 3 ชุด ชุดที่ 1 สำหรับผู้อำนวยการสำนักงาน ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด และผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ชุดที่ 2 สำหรับนักวิชาการศึกษาจากสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด และชุดที่ 3 สำหรับบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน กศน.ระดับอำเภอและตำบล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยประสานขออนุญาตผู้อำนวยการสำนักงาน ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดทุกจังหวัดที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการโดยการหาค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนคำถามปลายเปิดใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกลเรื่องการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ขั้นนี้ประกอบด้วยขั้นตอนย่อยๆ 3 ขั้นตอนคือ

2.1 การสร้างชุดฝึกอบรมทางไกลฉบับร่าง ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการวิจัยขั้นที่ 1 มาสังเคราะห์แล้วสร้างเป็นชุดฝึกอบรมทางไกลซึ่งประกอบด้วยสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีเนื้อหาแบ่งออกเป็น 3 หน่วย โดยทำหน่วยทุกหน่วยมีแบบฝึกหัด และยังประกอบด้วยสื่อวีดิทัศน์ซึ่งเสนอกรณีตัวอย่างของการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้เพื่อเสริมความรู้จากสื่อสิ่งพิมพ์

2.2 การจัดสัมมนาผู้ทรงคุณวุฒิ 10 ท่าน เพื่อให้ข้อเสนอแนะต่อชุดฝึกอบรมทางไกล จากนั้นผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะที่ได้รับไปปรับปรุงชุดฝึกอบรมทางไกลให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.3 การหาประสิทธิภาพชุดฝึกอบรมโดยการทดลองใช้แบบเดี่ยวและแบบกลุ่ม

การทดลองใช้แบบเดี่ยว ผู้วิจัยนำชุดฝึกอบรมไปทดลองใช้กับบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในระดับอำเภอ 3 คน โดยให้ให้ศึกษาชุดฝึกอบรม ทำแบบฝึกหัดทำหน่วยทุกหน่วย และทดสอบหลังฝึกอบรม แล้วนำคะแนนการทำแบบฝึกหัด (E_1) มาเทียบกับคะแนนหลังศึกษาชุดฝึกอบรม (E_2) ปรากฏว่าได้ $E_1/E_2 = 70.00/77.78$ และผู้วิจัยสัมภาษณ์ความคิดเห็นของบุคลากรดังกล่าวต่อชุดฝึกอบรมแล้วนำข้อคิดเห็นจากการสัมภาษณ์มาปรับปรุงชุดฝึกอบรมต่อไป

การทดลองใช้แบบกลุ่ม ผู้วิจัยดำเนินการเช่นเดียวกับการทดลองใช้แบบเดี่ยว แต่ใช้กลุ่มตัวอย่าง 6 คน ผลปรากฏว่าได้ $E_1/E_2 = 81.67/81.94$ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ประสิทธิภาพตามที่กำหนดไว้ และผู้วิจัยได้นำข้อคิดเห็นจากการสัมภาษณ์บุคลากรที่ทำการทดลอง 6 คน ไปปรับปรุงชุดฝึกอบรมด้วย

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้ภาคสนามและประเมินชุดฝึกอบรมทางไกล ผู้วิจัยสุ่มอย่างง่ายสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมา 1 แห่ง จากนั้นสุ่มศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอภายในจังหวัดนั้นมา 5 ศูนย์ จากแต่ละศูนย์อำเภอสุ่มอย่างง่ายบุคลากรที่ปฏิบัติงานระดับอำเภอ 5 คน และระดับตำบลอีก 5 คน รวมอำเภอละ 10 คน เพราะฉะนั้น 5 อำเภอได้กลุ่มตัวอย่าง 50 คน

ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบก่อนการอบรม แล้วให้ศึกษาชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง 2 สัปดาห์ แล้วเชิญกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมารวมกันเพื่อพบกลุ่มทำการสรุป ชักถามแล้วให้ทำแบบทดสอบหลังการอบรมรวมทั้งให้ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นต่อชุดฝึกอบรม

การหาประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมภาคสนาม ผู้วิจัยตรวจให้คะแนนแบบฝึกหัดและตรวจให้คะแนนแบบทดสอบก่อนและหลังอบรม แล้วนำคะแนนแบบฝึกหัด (E_1) มาเทียบกับคะแนนจากการทดสอบหลังอบรม (E_2) ตามเกณฑ์ที่กำหนดคือ $E_1/E_2 = 80/80$ ส่วนการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของการฝึกอบรม ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยเปรียบเทียบคะแนนผลการสอบก่อนและหลังการฝึกอบรมโดยการทดสอบค่า t ส่วนความคิดเห็นต่อชุดฝึกอบรมวิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คำถามปลายเปิดวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

3. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สรุปผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการรับความรู้ด้านการสังคมแห่งการเรียนรู้ของผู้ปฏิบัติงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

1.1 สภาพปัญหาและความต้องการรับความรู้ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ของผู้ปฏิบัติงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามความเห็นของผู้บริหาร กศน. จังหวัด และกศน.ระดับอำเภอ

ผู้บริหาร กศน.จังหวัด และ กศน.อำเภอ มีความเห็นว่าสังคมแห่งการเรียนรู้ และการได้รับความรู้เรื่องดังกล่าวมีความสำคัญอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่การพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้เป็นสิ่งจำเป็น รองลงมาคือผู้บริหารหน่วยงานการศึกษานอกระบบควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมแห่งการเรียนรู้ และบุคลากรผู้ปฏิบัติงานการศึกษานอกระบบควรมีความรู้เกี่ยวกับสังคมแห่งการเรียนรู้ตามลำดับ ผู้บริหารส่วนใหญ่เคยได้รับความรู้เรื่องสังคมแห่งการเรียนรู้มาแล้ว วิธีการที่ได้รับความรู้ส่วนใหญ่ได้รับความรู้จากการอบรม จากอินเทอร์เน็ต และจากการอ่านหนังสือตามลำดับ ส่วนใหญ่ผู้บริหารอยากได้รับความรู้เรื่องสังคมแห่งการเรียนรู้เพิ่มเติมอยู่ในระดับมาก

ในด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมแห่งการเรียนรู้ของผู้ปฏิบัติงาน กศน.ในระดับอำเภอและตำบลผู้บริหาร กศน.จังหวัดและ กศน.อำเภอ เห็นว่าผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่เคยได้รับความรู้เรื่องสังคมแห่งการเรียนรู้มาแล้ว และควรได้รับความรู้เพิ่มเติมอยู่ในระดับมาก

สำหรับปัญหาการได้รับความรู้เกี่ยวกับสังคมแห่งการเรียนรู้ของผู้ปฏิบัติงาน กศน.ในระดับอำเภอและตำบลผู้บริหาร กศน.จังหวัดและ กศน.อำเภอเห็นว่ามีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับปัญหาคือยังไม่มีหนังสือหรือเอกสารเผยแพร่ความรู้ในเรื่องนี้ รองลงมาคือยังขาดผู้ให้ความรู้ในเรื่องนี้อย่างจริงจัง และยังขาดการศึกษาวิจัยอย่างจริงจังตามลำดับ

ขอบเขตเนื้อหาที่ผู้บริหาร กศน.จังหวัดและ กศน.อำเภอ ต้องการให้ผู้ปฏิบัติงานได้รับความรู้เรียงตามลำดับคือวิธีการเริ่มต้นสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ รองลงมาคือการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ และบทบาทของผู้ปฏิบัติงาน กศน.ต่อการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตามลำดับ วิธีการให้ความรู้ในเรื่องนี้เรียงตามลำดับคือโดยการฝึกอบรม รองลงมาคือการบรรยายโดยวิทยากร และการเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ตตามลำดับ

1.2 สภาพปัญหาและความต้องการรับความรู้เกี่ยวกับการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ของผู้ปฏิบัติงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามความคิดเห็นของนักวิชาการ กศน.จังหวัด

นักวิชาการ กศน.จังหวัด เห็นว่าการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ และการมีความรู้เรื่องดังกล่าวมีความสำคัญโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือบุคลากรผู้ปฏิบัติงานการศึกษานอกระบบควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมแห่งการเรียนรู้ รองลงมาคือบุคลากรผู้ปฏิบัติงานการศึกษานอกระบบควรช่วยพัฒนาชุมชนที่ตนดูแลให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และบุคลากรผู้ปฏิบัติงานการศึกษานอกระบบควรสามารถถ่ายทอดความรู้เรื่องสังคมแห่งการเรียนรู้ได้ ตามลำดับ

นักวิชาการ กศน.จังหวัดส่วนใหญ่เคยได้รับความรู้เกี่ยวกับสังคมแห่งการเรียนรู้มาแล้ว วิธีการที่ได้รับความรู้คือจากอินเทอร์เน็ต จากการดูโทรทัศน์ และจากการอ่านหนังสือตามลำดับ นักวิชาการ กศน.จังหวัด เห็นว่าผู้ปฏิบัติงานที่ กศน.อำเภอและ กศน.ตำบล มีความต้องการได้รับความรู้เกี่ยวกับสังคมแห่งการเรียนรู้เพิ่มเติมอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับปัญหาการรับความรู้เกี่ยวกับสังคมแห่งการเรียนรู้ของผู้ปฏิบัติงาน กศน.ตามความเห็นของนักวิชาการ กศน.จังหวัด พบว่ามีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามระดับค่าเฉลี่ยพบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับยังไม่มีการจัดอบรมให้ความรู้ในเรื่องนี้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือยังขาดผู้ให้ความรู้ในเรื่องนี้อย่างจริงจัง และยังไม่มีการเผยแพร่ความรู้เรื่องนี้ทาง CD หรือ VCD ตามลำดับ

ในด้านขอบเขตเนื้อหาความรู้ที่นักวิชาการ กศน.จังหวัด ต้องการให้ผู้ปฏิบัติงานที่ กศน.อำเภอและ กศน.ตำบลได้รับความรู้คือเนื้อหาเกี่ยวกับวิธีการเริ่มต้นสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้มากที่สุด รองลงมาคือเนื้อหาเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรต่างๆในท้องถิ่นต่อการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายต่อสังคมแห่งการเรียนรู้ตามลำดับ สำหรับวิธีการให้ความรู้เกี่ยวกับสังคมแห่งการเรียนรู้แก่ผู้ปฏิบัติงาน ตามความเห็นของนักวิชาการ กศน.จังหวัด คือการเผยแพร่ความรู้บนอินเทอร์เน็ตมากที่สุด รองลงมาคือเรียนโดยใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล (พบวิทยากรเพื่อชี้แจงและศึกษาจากสื่อในชุดฝึกอบรม) และโดยการจัดทำเป็นหนังสือตามลำดับ

1.3 สภาพปัญหาและความต้องการรับความรู้เกี่ยวกับการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ของผู้ปฏิบัติงานที่ กศน.อำเภอและ กศน.ตำบล

ผู้ปฏิบัติงาน กศน.อำเภอและ กศน.ตำบลเห็นว่าสังคมแห่งการเรียนรู้มีความสำคัญโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่การพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้เป็นสิ่งจำเป็น รองลงมาคือผู้ปฏิบัติงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมแห่งการเรียนรู้ และบุคลากรผู้ปฏิบัติงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยควรสามารถส่งเสริมให้ประชาชนช่วยพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ได้ตามลำดับ

สำหรับด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมแห่งการเรียนรู้ ผู้ปฏิบัติงานกศน.อำเภอและ กศน.ตำบลส่วนใหญ่ เคยได้รับความรู้เกี่ยวกับสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยเรียนรู้จากการอบรม จากอินเทอร์เน็ต และจากการอ่านหนังสือตามลำดับ ส่วนความต้องการในการรับความรู้เกี่ยวกับสังคมแห่งการเรียนรู้ของผู้ปฏิบัติงาน กศน.อำเภอและ กศน.ตำบล มีความต้องการเรียนรู้เพิ่มเติมอยู่ในระดับมาก

ในด้านปัญหาการรับความรู้เกี่ยวกับสังคมแห่งการเรียนรู้ของผู้ปฏิบัติงาน กศน.อำเภอและ กศน.ตำบลพบว่ามีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือยังขาดผู้ให้ความรู้ในเรื่องนี้อย่างจริงจัง รองลงมาคือยังไม่มีการจัดอบรมให้ความรู้ในเรื่องนี้ และผู้ปฏิบัติงาน กศน.อำเภอและ กศน.ตำบล ไม่มีเวลาไปเข้าอบรมเรื่องนี้ ตามลำดับ

ขอบเขตเนื้อหาความรู้ที่ผู้ปฏิบัติงาน กศน.อำเภอและ กศน.ตำบลต้องการเรียนรู้เกี่ยวกับสังคมแห่งการเรียนรู้เรียงตามลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ เหตุผลที่ต้องพัฒนาสังคมให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ รองลงมาคือการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อสังคมแห่งการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายต่อสังคมแห่งการเรียนรู้ สำหรับวิธีการให้ความรู้เกี่ยวกับสังคมแห่งการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงาน กศน.อำเภอและ กศน.ตำบล เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่การเผยแพร่ความรู้บนอินเทอร์เน็ต รองลงมาคือจัดทำเป็นหนังสือ และชุดฝึกอบรมทางไกล (พบวิทยากรเพื่อชี้แจงและศึกษาจากสื่อในชุดฝึกอบรม) ตามลำดับ

2) ผลการพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล

2.1 การสร้างชุดฝึกอบรมทางไกล

ชุดฝึกอบรมทางไกลเรื่อง การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ พัฒนารุ่นขึ้นมาจากข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากการศึกษาภาคสนามโดยศึกษาจากสภาพปัญหาและความต้องการรับความรู้เรื่องสังคมแห่งการเรียนรู้ของผู้ปฏิบัติงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับอำเภอและระดับตำบล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสำนักงาน กศน.จังหวัดและอำเภอ นักวิชาการ กศน.จังหวัด และผู้ปฏิบัติงาน กศน.ในระดับอำเภอและตำบล นำมาสังเคราะห์สร้างเป็นชุดฝึกอบรมทางไกลแล้วจัดสัมมนาผู้ทรงคุณวุฒิ 10 ท่านเพื่อให้ข้อเสนอแนะแล้วปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ ผลปรากฏว่าองค์ประกอบของชุดฝึกอบรมทางไกลมีดังนี้

องค์ประกอบของชุดฝึกอบรมทางไกลเรื่อง การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ประกอบด้วยคำแนะนำการใช้ สื่อสิ่งพิมพ์ และวีดิทัศน์ และแบบประเมินผลก่อนและหลังฝึกอบรม

(1) คำแนะนำการใช้ชุดฝึกอบรมมีรายละเอียดแนะนำวิธีการใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลด้วยตนเอง

(2) สื่อสิ่งพิมพ์มีเนื้อหาแบ่งออกเป็น 3 หน่วยคือ

หน่วยที่ 1 สังคมแห่งการเรียนรู้และความสำคัญต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

หน่วยที่ 2 หลักการและกระบวนการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

หน่วยที่ 3 การพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้

ตอนท้ายของแต่ละหน่วยมีแบบฝึกหัด

(3) สื่อวีดิทัศน์ นำเสนอกรณีตัวอย่างของสังคมแห่งการเรียนรู้ในระดับตำบลของไทย เพื่อเป็นการเสริมความรู้หลังจากศึกษาจากสื่อสิ่งพิมพ์

(4) แบบประเมินก่อนและหลังฝึกอบรม เป็นข้อคำถามแบบเลือกตอบ เพื่อวัดความรู้เกี่ยวกับสังคมแห่งการเรียนรู้ก่อนและหลังการฝึกอบรม

2.2 ผลการหาประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรม

(1) ผลการหาประสิทธิภาพโดยการทดลองใช้กับผู้ปฏิบัติงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาอัธยมศึกษาระดับอำเภอและระดับตำบล 3 คน ปรากฏสัดส่วนระหว่างคะแนนการทำแบบฝึกหัด (E_1) ต่อคะแนนการทดสอบหลังฝึกอบรม(E_2)ได้ค่า $E_1/E_2 = 70.00/77.78$

(2) ผลการหาประสิทธิภาพโดยการทดลองใช้กับผู้ปฏิบัติงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาอัธยมศึกษาระดับอำเภอและระดับตำบล 6 คน หลังจากทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง 3 คน แล้วผู้วิจัยได้คะแนนแบบฝึกหัด (E_1) ต่อคะแนนการทดสอบหลังฝึกอบรม (E_2) ได้ค่า

$E_1/E_2 = 81.67/81.94$ นั้นแสดงว่าชุดฝึกอบรมทางไกลที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

3. ผลการทดลองใช้และประเมินชุดฝึกอบรมทางไกล

3.1 ผลการหาประสิทธิภาพภาคสนามโดยการทดลองใช้กับผู้ปฏิบัติงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาอัธยมศึกษาระดับอำเภอและระดับตำบล 50 คน ได้คะแนนแบบฝึกหัด (E_1) ต่อคะแนนการทดสอบหลังฝึกอบรม(E_2)ได้ค่า $E_1/E_2 = 82.00/82.17$ นั้นแสดงว่าชุดฝึกอบรมทางไกลที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

จากการทดลองใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลเรื่องการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้กับบุคลากรผู้ปฏิบัติงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยมศึกษาในระดับอำเภอและระดับตำบลจำนวน 50 คน ผลปรากฏดังนี้

3.2 คะแนนผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรม ผลปรากฏว่าผู้เข้ารับการอบรมโดยชุดฝึกอบรมทางไกลเรื่องการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้มีคะแนนผลสัมฤทธิ์หลังการอบรมสูงกว่าก่อนอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 ความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรมต่อชุดฝึกอบรมทางไกล

1) ความคิดเห็นต่อสื่อสิ่งพิมพ์ ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจต่อสื่อสิ่งพิมพ์ในด้านต่างๆ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดมีประเด็นที่ผู้เข้าอบรมพึงพอใจมากที่สุดได้แก่ เนื้อหาในชุดฝึกอบรมช่วยเพิ่มพูนความรู้แก่ท่านเป็นอย่างดี เนื้อหาทั้งหมดทำให้เข้าใจรายละเอียดเกี่ยวกับสังคมแห่งการเรียนรู้ การมีตัวอย่างทำให้เข้าใจเนื้อหาได้มากขึ้น และเนื้อหาที่มีความน่าสนใจตามลำดับ

2) ความคิดเห็นต่อสื่อ VCD ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจต่อสื่อ VCD ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดประเด็นที่ผู้เข้าอบรมพึงพอใจมากที่สุดคือเนื้อหาใน VCD ช่วยเสริมความเข้าใจการอ่านเอกสารมากยิ่งขึ้น รองลงมาในระดับมากทุกข้อได้แก่ เนื้อหาใน VCD สัมพันธ์กับเนื้อหาในเอกสาร เสียงการสนทนามีความชัดเจน แสงช่วยให้ภาพชัดเจนและวิธีนำเสนอจูงใจให้ติดตามชมจนจบรายการตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย มีประเด็นที่นำมาสู่การอภิปรายตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยแต่ละข้อดังนี้

1. สภาพปัญหาและความต้องการรับความรู้เกี่ยวกับการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ของผู้ปฏิบัติงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในระดับอำเภอและตำบล

ผลการวิจัยพบว่าทั้งกลุ่มผู้บริหาร กศน.จังหวัดและ กศน.อำเภอ กลุ่มนักวิชาการ กศน.จังหวัด และกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน กศน.ในระดับอำเภอและตำบลมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าความรู้เรื่องการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้เป็นเรื่องที่มีความสำคัญที่ผู้ปฏิบัติงาน กศน.ทุกระดับควรต้องรู้ ในสภาพปัจจุบันผู้ปฏิบัติงาน กศน.ในระดับอำเภอและตำบลเคยได้รับความรู้ในเรื่องนี้อยู่บ้าง กลุ่มผู้บริหารมีความเห็นว่าผู้ปฏิบัติงาน กศน.ในระดับอำเภอและตำบลควรได้ได้รับความรู้เรื่องนี้เพิ่มเติมในระดับมาก ในขณะที่นักวิชาการ กศน.จังหวัดและกลุ่มผู้ปฏิบัติงานในระดับอำเภอและตำบลเองเห็นว่าควรได้รับความรู้เพิ่มเติมมากที่สุด

สำหรับปัญหาการรับความรู้ในเรื่องการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ในกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีความเห็นใกล้เคียงกันว่าปัญหาเกิดจากยังไม่มีหนังสือหรือเอกสารเผยแพร่ความรู้เรื่องนี้ ยังขาดผู้ให้ความรู้เรื่องนี้อย่างจริงจัง ยังไม่มีการจัดอบรมเรื่องนี้ ยังไม่มีการเผยแพร่ความรู้เรื่องนี้ผ่านสื่อ และผู้ปฏิบัติงานไม่มีเวลาเข้าอบรมเรื่องนี้ตามลำดับ

สำหรับเนื้อหาความรู้ในเรื่องนี้ผู้ปฏิบัติงาน กศน.ระดับอำเภอและตำบลต้องการความรู้ในประเด็นนโยบาย กฎหมายแผนพัฒนาการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับสังคมแห่งการเรียนรู้ ผู้รับการผิชอบในการสร้างและขั้นตอนการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตามลำดับ ส่วนกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มนักวิชาการเห็นว่าผู้ปฏิบัติควรมีความรู้เกี่ยวกับวิธีการเริ่มต้นสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และบทบาทของภาคส่วนต่างๆ และประชาชนในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตามลำดับ

ส่วนวิธีการให้ความรู้แก่ผู้ปฏิบัติงาน กศน. ระดับอำเภอและตำบลนั้นผู้ปฏิบัติงานและนักวิชาการมีความเห็นคล้ายกันคือ ควรให้ความรู้ทางอินเทอร์เน็ตมากที่สุด รองลงมาในระดับมากคือการจัดทำหนังสือและชุดฝึกอบรมทางไกล ส่วนกลุ่มผู้บริหารเสนอให้จัดการอบรมโดยวิทยากร และชุดฝึกอบรมทางไกลตามลำดับ

การที่ผลการวิจัยพบว่าทั้งผู้บริหาร นักวิชาการและผู้ปฏิบัติงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในระดับอำเภอและตำบลต่างเห็นความสำคัญหรือความจำเป็นของการได้รับความรู้เกี่ยวกับการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในปัจจุบันแนวคิดเกี่ยวกับสังคมแห่งการเรียนรู้ ได้ถูกนำมากล่าวและอ้างอิงอย่างกว้างขวางทั้งในและต่างประเทศ ประเทศไทยได้นำแนวคิดนี้มากำหนดนโยบายและทิศทางการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ในระดับชาติโดยเฉพาะนโยบายทางการศึกษาและพัฒนาคน ดังตัวอย่าง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2555) ซึ่งเน้นการพัฒนาคนอย่างต่อเนื่องมาจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8,9 และ 10 ตามลำดับ แผนฉบับที่ 11 นี้ได้กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์การพัฒนา สำหรับยุทธศาสตร์การพัฒนานั้นกำหนดไว้ 6 ข้อและหนึ่งใน 6 ข้อได้ระบุถึงสังคมแห่งการเรียนรู้คือ “ข้อ 2) ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน” ภายใต้ยุทธศาสตร์ข้อนี้ได้ระบุแนวทางการพัฒนาไว้หลายประการ ที่สำคัญคือการสนับสนุนการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ และปัจจัยสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต

นอกจากนั้นในแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2552 – 2559 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553) ซึ่งกำหนดวัตถุประสงค์ของแผนฯ ไว้ 3 ข้อ ซึ่ง 2 ใน 3 ข้อเกี่ยวข้องกับสังคมแห่งการเรียนรู้คือ “2) เพื่อสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมคุณธรรมภูมิปัญญาและการเรียนรู้ 3) เพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคมเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาคนและสร้างสังคมคุณธรรมภูมิปัญญาและการเรียนรู้” ภายใต้วัตถุประสงค์แต่ละข้อมีแนวนโยบายในการดำเนินการอีกหลายประการ

อีกตัวอย่างหนึ่งคือพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551 (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2551)ได้ระบุไว้ในเหตุผลการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ว่า เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสเรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพ เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และภูมิปัญญา

จากกฎหมายนโยบายและแผนพัฒนาฯ ดังกล่าวได้มีการนำไปสู่การปฏิบัติจากระดับชาติมาสู่ระดับพื้นที่ เพราะฉะนั้นบุคลากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยย่อมต้องได้รับทราบ ได้รับการชี้แจงทำความเข้าใจถึงความจำเป็นของการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ดังกล่าว ดังนั้นจึงทำให้บุคลากรทุกระดับเห็นความสำคัญของความรู้ในเรื่องนี้ และต้องการได้รับความรู้เพิ่มเติมในเรื่องนี้มากที่สุด

สำหรับผลการวิจัยเกี่ยวกับขอบเขตเนื้อหาของสังคมแห่งการเรียนรู้ที่ต้องการและวิธีการที่ต้องการรับความรู้นั้น การที่ผลวิจัยการวิจัยปรากฏว่ากลุ่มเป้าหมายต้องการเนื้อหาเกี่ยวกับนโยบาย และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ผู้รับผิดชอบในการสร้าง ขั้นตอนการสร้าง และวิธีการเริ่มต้นสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ บทบาทของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องและบทบาทของประชาชนในการมีส่วนร่วมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ การที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มเป้าหมายโดยเฉพาะผู้ปฏิบัติงาน การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในระดับพื้นที่ คือ ระดับอำเภอ และตำบลนั้นต้องการความรู้เกี่ยวกับสังคมแห่งการเรียนรู้ให้ครอบคลุม รอบด้านเริ่ม ตั้งแต่ กฎหมาย นโยบาย แผนฯ ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ผู้รับผิดชอบในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มาจนถึงขบวนการ ขั้นตอนในการสร้างและ บทบาทของทุกภาคส่วน ในการมีส่วนร่วม ในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ทั้งนี้เพื่อจะได้มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้อย่างเพียงพอที่จะนำไปปฏิบัติการในการช่วยสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ได้และในขณะเดียวกันนำไปถ่ายทอดแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในตำบลหรืออำเภอที่ตนปฏิบัติงานได้ ซึ่งตรงกับบทบาทหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในระดับอำเภอและตำบลซึ่งจะต้องปฏิบัติเองด้วยและต้องให้ความรู้แก่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องด้วย เพื่อที่จะร่วมมือร่วมพลังในการปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จ

สำหรับวิธีการที่กลุ่มเป้าหมายต้องการได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้นั้นผลการวิจัยพบว่ากลุ่มเป้าหมายต้องการรับความรู้ทางอินเทอร์เน็ตมากที่สุด รองลงมาคือจัดทำเป็นหนังสือหรือเอกสารและการจัดทำชุดฝึกอบรมทางไกลตามลำดับ การที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้ปฏิบัติงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในระดับพื้นที่คือ อำเภอหรือตำบลจะมีภาระรับผิดชอบมากมายในแต่ละตำบลจะมีผู้ปฏิบัติงานเพียง 1 หรือ 2 คนเท่านั้นผู้ปฏิบัติงาน 1 คนต้องรับผิดชอบจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยแก่ประชาชนในหลายหมู่บ้านดังนั้นจึงหาเวลาที่จะมาศึกษาอบรมแบบชั้นเรียนอย่างต่อเนื่องเป็นเวลาหลายวันนั้นค่อนข้างจะยากมาก เพราะต้องทำงานและกลุ่มเป้าหมายมา เขาจึงต้องการเรียนด้วยตนเองจากอินเทอร์เน็ต เพราะจะเรียนรู้เมื่อใดก็ได้ที่เขามีความพร้อม หรือแม้แต่ความต้องการเรียนจากหนังสือ เอกสาร หรือเรียนรู้จากชุดฝึกอบรมทางไกลก็ตาม อาจเรียกว่าเป็นวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองจากสื่อ หรือเรียนรู้ด้วยวิธีทางไกล คือกลุ่มเป้าหมายไม่ต้องมาเรียนแบบชั้นเรียน แต่วิทยากรจะถ่ายทอดความรู้ เนื้อหาสาระผ่านสื่อต่าง ๆ ซึ่งอาจจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต หรือชุดฝึกอบรมทางไกล (ซึ่งประกอบด้วยสื่อต่าง ๆ หลายชนิด) (Holmberg,1986;Keegan,1990) และประโยชน์ของการศึกษาทางไกลก็คือให้อิสระแก่ผู้เรียน ผู้เรียนสามารถจัดเวลาของตนเอง ไม่ต้องเรียนพร้อมผู้อื่น จะเรียนเร็วช้าได้ตามความสามารถ จะศึกษาที่ใดก็ได้ที่ตนสะดวก และเอื้อต่อผู้ที่ประกอบอาชีพการงานแล้ว คือสามารถศึกษาได้ โดยไม่ต้องหยุดการประกอบอาชีพการงาน (สุมาลี สังข์ศรี, 2549) ดังนั้นชุดฝึกอบรมทางไกลจึงเหมาะแก่ผู้ปฏิบัติงาน กศน.ซึ่งไม่มีเวลา

2. การทดลองใช้และการประเมินชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่องการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นในด้านการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เข้ารับการอบรม จากชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่องการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีคะแนนผลสัมฤทธิ์หลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และในส่วนของความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมต่อชุดฝึกอบรม ผลการวิจัยปรากฏว่า ผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจต่อสื่อสิ่งพิมพ์ในภาพรวมในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าผู้เข้ารับการอบรมพึงพอใจมากที่สุด เรื่องเนื้อหาของชุดฝึกอบรม ช่วยเพิ่มพูนความรู้แก่ผู้เข้าอบรมเป็นอย่างดี เนื้อหาช่วยให้เข้าใจรายละเอียดเกี่ยวกับสังคมแห่งการเรียนรู้และการมีตัวอย่างประกอบทำให้เข้าใจเนื้อหาได้มากขึ้น ในส่วนของสื่อวีดิทัศน์ ผู้เข้ารับการอบรมพึงพอใจในภาพรวมในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าผู้เข้ารับการอบรมพึงพอใจมากที่สุดประเด็นที่เนื้อหาใน VCD ช่วยเสริมให้เข้าใจเนื้อหาในเอกสารมากยิ่งขึ้นและพึงพอใจในระดับมากต่อความชัดเจนของภาพ เสียงและวิธีนำเสนอที่จูงใจ

การที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้เป็นเพราะชุดฝึกอบรมทางไกลนั้นได้รับการพัฒนาขึ้นมาอย่างเป็นระบบเป็นขั้นตอนตามหลักการของการพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล คือมีการศึกษาความต้องการของกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับเนื้อหาและวิธีการที่ต้องการรับความรู้จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาสร้างเป็นชุดฝึกอบรม แล้วนำไปจัดสัมมนาผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อนำข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงชุดฝึกอบรม จากนั้นนำชุดฝึกอบรมไปหาประสิทธิภาพโดยทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง 3 คน นำผลที่ได้มาปรับปรุงชุดฝึกอบรม แล้วนำไปทดลองใช้อีกครั้งหนึ่งกับกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มเล็ก 6 คน แล้วหาประสิทธิภาพ (E1/E2) ปรากฏว่าได้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ นั่นแสดงว่าชุดฝึกอบรมทางไกลมีประสิทธิภาพเหมาะสมที่จะนำไปใช้ได้ ส่วนในด้านสื่อ VCD ก็มีผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตสื่อเป็นผู้ผลิตและมีผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อเป็นผู้ตรวจสอบแล้วผู้ผลิตนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงสื่อให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นก่อนนำไปใช้จริง ซึ่งขบวนการผลิตชุดฝึกอบรมทางไกลนี้สอดคล้องกับหลักการที่นักการศึกษาหลายๆท่านได้กล่าวไว้ เช่น ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523) กิดานันท์ มะลิทอง (2531) วสันต์ อติศัพท์ (2534) สรุปได้ว่าการสร้างชุดการสอนหรือชุดฝึกอบรมมีขั้นตอนประกอบด้วย การกำหนดหมวดหมู่ของเนื้อหาและประสบการณ์ การกำหนดหน่วยการสอน/การฝึกอบรม การกำหนดความคิดรวบยอด การกำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ กำหนดแบบประเมินผล การผลิตสื่อซึ่งอาจจะมีทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออื่น ๆ และหาประสิทธิภาพสื่อ การหาประสิทธิภาพชุดการสอนหรือชุดฝึกอบรมและการใช้ชุดการสอนหรือชุดฝึกอบรม ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยก็ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังกล่าวทุกประการจึงทำให้ชุดฝึกอบรมนี้มีประสิทธิภาพ เมื่อนำไปใช้จึงได้ผลตามที่ปรากฏในผลการวิจัย สำหรับผลการใช้ชุดฝึกอบรมนั้นสอดคล้องกับการวิจัยของ นฤมล ต้นธสุเรศรัษฎ์ และคณะ(2554) ซึ่งทำการวิจัยเรื่องผลการใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี กลุ่มตัวอย่างคือ ครูและบุคลากรทางการศึกษา ในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี จำนวน 110 คน ผลการวิจัยพบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษามีผลสัมฤทธิ์หลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความพึง

พอใจต่อชุดฝึกอบรมทางไกลในระดับมาก นอกจากนั้นผลการวิจัยนี้ยังคล้ายคลึงกับการวิจัยของ ศิตา เยี่ยมขันติถาวร (2555) ซึ่งทำวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่องการสอนภาษาอังกฤษ เบื้องต้น สำหรับครูระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล กลุ่มตัวอย่างคือ ครูระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล 30 คน ผลการวิจัยพบว่า ชุดการฝึกอบรมทางไกล มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และครูมีความพึงพอใจต่อชุดฝึกอบรมทางไกลในระดับมาก

3. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไปดังต่อไปนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยควรจัดให้มีการชี้แจงทำความเข้าใจแก่ผู้บริหารสำนักงาน กศน. ระดับจังหวัด และอำเภอ ทั่วประเทศเช่นเกี่ยวกับความสำคัญของการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ และความจำเป็นที่บุคลากรควรมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้

2. สำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยควรพิจารณานำชุดฝึกอบรมทางไกลเรื่องการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ไปใช้ในการอบรมผู้ปฏิบัติงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในระดับอำเภอและตำบล

3. ในการนำชุดฝึกอบรมทางไกลนี้ไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย ควรมีการปฐมนิเทศกลุ่มเป้าหมายก่อนใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อชี้แจงทำความเข้าใจถึงการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

4. เมื่อนำชุดฝึกอบรมทางไกลนี้ไปใช้แล้วควรมีการติดตามผลเพื่อรับฟังข้อเสนอแนะจากผู้ปฏิบัติงาน กศน. ที่ใช้ชุดฝึกอบรม

5. ในการนำชุดฝึกอบรมนี้ไปใช้ผู้ปฏิบัติงาน กศน. ในระดับอำเภอและตำบลอาจปรับขั้นตอนการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ของตนเองได้

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ให้ประสบผลสำเร็จในแต่ละพื้นที่

2. ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่องการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ สำหรับกลุ่มเป้าหมายอื่นๆ เช่น ผู้นำชุมชน หรือประชาชนทั่วไป

3. ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกลเรื่องอื่น ๆ ที่เป็นความต้องการของบุคลากรผู้ปฏิบัติงานทางการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย